

K-supermarket Kupiainen oli yksi niistä 25 K-kaupasta, jotka saivat ympäristödiplomin keväällä 1999.

Ympäristöasiat ovat kiteeläiselle K-supermarket Kupiaiselle mainio kilpailukeino, kun paikkakunnan markkinaosuuksista kisataan. Lisäksi ympäristön huomiominen helpottaa päivittäistä työskentelyä ja tuo selkeitä kustannussäästöjä.

ANU PELKONEN
KUVAT RISTO TORNI

Kupiaisella SÄÄSTETÄÄN ENERGIAA - JA SAMALLA YMPÄRISTÖÄ

K-supermarket Kupiainen sai K-ympäristökauppa-diplomin tämän vuoden keväällä.

Jouko Parviainen, joka K-ryhmän ulkopuolisena katsastajana kävi tarkastamassa diplomin kriteerien täyttymisen Kupiaisella, viestitti käyntinsä jälkeen: "Käykää katsomassa, kuinka siellä hoidetaan lämmitykseen, ilmastointiin, sähkön ja veden käyttöön sekä kylmälaitteisiin liittyvät asiat ja kertokaa niistä muillekin. Tämän paremmin näitä asioita ei voi kaupassa hoitaa." Siispä matkaan.

AINUTLAATUISEN SEURANTA- JÄRJESTELMÄ

1900 myymäläneliömetrin K-supermarket Kupiainen sijaitsee Kiteen keskustassa kahden pääkilpailijansa S-marketin ja Spar-

marketin kanssa. Ympäristöasioissa edelläkävijän roolin paikkakunnalla on ottanut K-supermarket, jonka järjestelmällisen toiminnan taustalta löytyy aito huoli ympäristön tilasta sekä ainutlaatuinen energiansäästön seurantajärjestelmä.

Keski-Karjalan Kiinteistövalvonta on ollut Kupiainen yhteistyökumppanina räätälöimässä kauppakiinteistöön sopivaa seurantajärjestelmää, joka kattaa supermarketin lisäksi saman katon alla toimivat etumyymälät, Alkon, aulat ja alakerran. Järjestelmään on liitetty niin lämmitys, ilmastointi, kylmälaitteet, murtohälytys, kassojen ryöstöpainikkeet kuin ovien lukituskin. Yhdellä ja samalla järjestelmällä pystytään siis hallitsemaan isoa, erilaisia toimintoista koostuvaa kokonaisuutta. Mikäli ongelmia tulee, järjestelmä hälyttää Keski-Karjalan Kiinteistövalvonnan kaukoha-

kuun.

Nuorkauppiaas **Petri Kupiainen** ja **Jukka-Pekka Hurskainen** Keski-Karjalan Kiinteistövalvonnan esittelevät mielellään seurantajärjestelmää. Esimerkkejä toiminnosta, joita järjestelmä säätelee, löytyy jokaiselta osa-alueelta.

Jos myymälän asiakasmäärä nousee ja hiilidioksidivapot kohoavat, järjestelmä lisää automaattisesti ilmastointia. Kylmäkoneista tuleva lauhdelämpö riittää kauppakeskuksen ilmastoinnin lämmitykseen syksyllä aina siihen saakka, kunnes ulkona on noin kymmenen pakkasastetta.

Järjestelmä mittaa jatkuvasti huipputehoa ja tasoiittaa sitä. Esimerkiksi autopistokkeet ja katokaivojen sulatus toimivat vain silloin, kun se on tehon kannalta järkevää. Järjestelmä jaksoo myös kylmälaitteiden sulatukset tasaisesti, jotta sulatus ei

tapahdu kahdessa laitteessa samaan aikaan.

Järjestelmä seuraa jatkuvasti vedenkulutusta ja huoneistojen lämpötiloja. Kylmälaitteissa olevat anturit mittaavat kalusteiden lämpötiloja taukoamatta. Ulkovaalaistus toimii järjestelmän ansiosta vain silloin, kun se on tarpeen.

Automaattisen kaukohälytyksen voi aiheuttaa esimerkiksi kylmäaineiden vuoto, ovien jääminen auki, murto tai jonkin kylmäkalusteen lämpötilan äkillinen heilahdus.

Seurantajärjestelmän ansiosta kauppakeskus kuluttaa vain puolet siitä kaukolämmöstä kuin vastaavan kokoiset kiinteistöt keskimäärin. Järjestelmä tuottaa myös seurantaraportteja ja graafeja pitkältä ajalta esimerkiksi omavalvonnan tarpeisiin.

"Seurantajärjestelmän hankkimisessa on lähdetty siitä, että investoinnin on maksettava it-

Kupiaiset ovat tehneet kauppaa Kiteellä jo vuodesta 1947. Nykyisen kiinteistön viimeisin laajennus valmistui 1998.

Pakastealtaassa ei täyttörajaa saa ylittää, jotta ilma pääsee kiertämään, laite toimii oikein ja tuotteet pysyvät sopivan kylminä. Sen tietävät myymäläpäällikkö Timo Soininen ja Eija Havukainen.

sensä takaisin 3-5 vuodessa. Kustannussäästöjen lisäksi järjestelmän suuria etuja ovat huolettomuus ja hallittavuus. Kun kaikki on samassa paketissa, mahdolliset muutokset ovat helposti toteutettavissa", Petri Kupiainen toteaa.

AKTIIVINEN KAUPUNKI

Kitee on lähes 11 000 asukkaan kaupunki Pohjois-Karjalassa. Lähes kaikki suomalaiset tuntevat "Kitteen kirkkaan", mutta harva tietää, että Kiteen kaupunki on kunnostautunut myös ympäristöasioissa. Se on ollut ensimmäisten kuntien joukossa kehittämässä ja muuttamassa jätehuoltoaan uuden jätelain mukaiseksi jo ennen sen voimaantuloa 1994.

Sopensuon kaatopaikkaa on viime vuosina muutettu entistä ympäristöystävällisemmäksi. Jätteiden vastaanottoalueen yhteyteen on rakennettu kompostointilaitos, lajittelurakennukset sekä varastointialue. Kaatopaikalle tuotavista jätekuormista otetaan talteen puuta, paperia, pahvia, lasia, metalleja, kodinkoneita ja romurenkaita. Sopensuo ottaa vastaan myös romujoneuvoja ja öljyjätetynnyreitä sekä kotitalouksien ja maatilojen ongelmajätteitä.

Kaupungin aktiivinen toiminta ja tiedottaminen ympäristöasioissa on osaltaan luonut paineita mutta myös helpottanut kaupan toimintaa. "Kaupunki on jo pitkään edellyttänyt sekä

Jukka-Pekka Hurskainen Keski-Karjalan Kiinteistövalvonnasta (vasemmalla) on yhdessä Petri Kupiaisen kanssa räätälöinyt seuranta-järjestelmän valvomaan niin energiankulutukseen kuin kiinteistön turvallisuuteenkin liittyviä asioita.

asukkailta että yrityksiltä jätteen lajittelua. Uskon, että kiteeläiset ovat kaupungin toiminnan ansiosta normaalia ympäristötietoisempia", Petri toteaa.

YMPÄRISTÖTOIMET NÄKYVÄT ASIAKKAILEKIN

Jätteiden lajittelu kaupan takatiloissa sujuu kaikilta jo tottuneesti. Leipälaatikot, lavat, rullakot, aaltopahvit, biojäte...-kaikeille on oma paikkansa. Selkeät kyltit ja maalaukset opastavat henkilökuntaa.

"Sisäistä kierrätyspistettä ihmeteltiin alussa, mutta nyt jokainen ymmärtää miksi näin tehdään ja suhtautuu asiaan positiivisesti. Kierrätyspiste antaa selkeän mallin siitä, miten toimitaan, joten tapa on helppo omaksua osaksi päivittäistä työtä", Petri Kupiainen toteaa.

Energiansäästöön liittyvät ympäristötoimet eivät juurikaan näy tavallisille asiakkaille, mutta Kupiaisella tehdään myös paljon asiakkaille näkyvää ympäristötyötä.

Myymälän puolen ympäristöasioista vastaa myymäläpäällikkö **Timo Soininen**. Hän käy osastovastaavien kanssa läpi mm. ympäristötuotteiden valikoimat. Lähtökohtana on supermarketin perusvalikoima, jota täydennetään tarpeen mukaan.

"Tietoa uusista tuotteista

Sisäinen kierrätyspiste määrittelee omat paikat kaikille kaupan jätelajeille ja kierrätettävälle yksiköille kuten lavat ja laatikot. Pahvin paalaus sekä muu kierrätys sujuu Sirkka Varikselta ja koko kaupan multa henkilökunnalta.

Myymälän aulassa sijaitseva taulu antaa asiakkaille tietoa ympäristöasioista.

saamme K-ryhmän lehdistä sekä suoraan teollisuudesta. Monesti myös asiakkaat kertovat uutuuksista, joita ovat nähneet Helsingin kaupoissa. Meiltä luomua ostavat lähinnä kaiken ikäiset edelläkävijät, kokeilijat sekä allergikot", Timo kertoo.

Luomutuotteiden hinnoittelussa on oltava tarkka, vaikka niiden käyttäjät eivät Kupiaisella juurikaan hinnoista valita. "Varsinkin tuoretuotteissa luomujen hinnoittelu on kuitenkin tehtävä 'hienommalla siivulla', etteivät päiväykset mene yli heikon kierroksen takia", Timo selvittää.

K-supermarket Kupiaisen hyllyiltä löytyy laaja valikoima ympäristötuotteita. Keskon kuormissa tulee mm. Pirkka-luomuja sekä pohjoismaisella joutsen-ympäristömerkillä varustettuja pesu- ja puhdistusaineita. Lisäksi paikallisilta tuottajilta saa luomujuu-

Myös ympäristöystävällisempien pesuainelajien näkyvyyttä hyllyssä autetaan hyllynreunamerkkien avulla.

Timo Soininen ja Petri Kupiainen esittelevät kiinteistön katolla sijaitsevan kompressorin toimintaa. Taustalla näkyvät myös valtavat ilmastointiputket.

reksia ja -marjoja. Omassa paistopisteessä paistetaan myös luomuleipää.

Luomu- ja ympäristömerkin saaneet tuotteet tuodaan esiin hyllynreunamerkinnoilla, jotta asiakkaan olisi helpompaa löytää ne laajasta valikoimasta. K-ympäristökauppadiplomi on tietenkin esillä myymälässä ja aulassa on lisäksi suuri taulu, josta asiakkaat saavat tietoa ympäristöasioista. Luomutuotteita tuodaan tutuiksi maistatuksilla ja saadusta ympäristödiplomista muistutetaan asiakkaita myös lehti-ilmoituksessa viikoittain.

KUN TEHDÄÄN, TEHDÄÄN KUNNOLLA

Ympäristöasiat ovat K-supermarket Kupiaisella kilpailukeino, jonka painoarvo kasvaa tulevaisuudessa. Motiivit ympäris-

töasioihin ovat moniulotteiset.

"Haluamme olla ympäristöasioissa esimerkkinä kilpailijoillemme. Tämän päivän elämään kuuluu omista jätteistä huolehtiminen. Lisäksi saamme tietysti selviä kustannussäästöjä energiapuolelta, mutta täytyy tämän olla sydämenkin asia", Petri Kupiainen myöntää.

K-kauppojen ympäristötoimien yksi periaate on jatkuva parantaminen. Diplomin kriteeristön avulla tehtävä vuosittainen itsearviointi tuo esille ne osa-alueet, joissa on vielä parantamisen varaa. Kukaan 61 diplomaikaupasta ei ole vielä maksimipisteissä, mutta ainakin Kupiaisella on selkeä tavoite ja oikea asenne.

"Meillä on se lähtökohta, että kun jotakin tehdään, niin se tehdään kunnolla", Petri kiteyttää. □